

toon der teederste liefde ons bijna doet weenen.”

Antoine Arnauld, de groote Arnauld, zooals hij door zijn tijdgenooten genoemd werd, was de jongste broeder van *Angélique*. Hij studeerde in de godgeleerdheid, doch plichtmatig, zonder diepere gevoelens, totdat hij kwam onder den invloed van den suggestieven *Saint-Cyran*. Deze wees hem zijn levensweg: „de doctorale waardigheid is het, die u bedrogen heeft.” Niet op de geleerdheid in de eerste plaats komt het aan, maak uw leven rijker, dit is dieper.

Zijn moeder had hem met stervende lippen nog toegefluiserd: „Verdedig altijd de waarheid”. Welnu, dat zou hij doen, hij zou zijn leven lang er voor lijden.

Toen *Saint-Cyran* door *Richelieu* in gevangenschap werd gehouden, trad hij op als zijn verdediger en die van de leer van *Jansenius*. Het boek, dat hij schreef, maakte een geweldigen opgang; hij werd in één keer vermaard. Maar ook was het onmiddellijk gevolg, dat de vervolging zich tegen hem wendde en sedert 1644 heeft hij zich voortdurend moeten verbergen. Bijna zijn gansche leven heeft hij in het half-donker gesleten. Hij was toen 32 jaar en hij is 82 jaar oud geworden. Hij moest zich allerlei vermommingen getroosten, lange jaren zwierf hij in het buitenland. In 1680 kwam hij naar ons land, waar hij vooral te Delft en ook in Utrecht vertoefde.

Doch deze vijftig jaren zouden niet ledig zijn. Rusteloos werkte hij voort. „Rust — sprak hij — rust..... heb ik niet een eeuwigheid om te rusten?” Dit woord is karakteristiek voor den nooit moeden en nooit ontmoedigden man. Het leven maakte hem wel bitter, maar verzwakte hem niet en waar de waarheid in 't gedrang kwam, stond hij strijdvaardig op om haar te verdedigen.

Zulk een kring wist *la mère Angélique* om zich heen te vormen. Zeker, sommiger uitingen waren eenigszins ziekelijk eenzijdig, doch de ernst, waarmede zij het leven opnamen, vervult ons met eerbied, met jaloerschheid.

Zijzelf wist trouwens haar evenwicht te bewaren. Werken en lijden was haar leven. Van de luide protesten van *Pascal* en de anderen hield zij niet. „Verbeteren wij ons, dit is de eenige wijze om de waarheid te doen zegevieren op haar vijanden.” Zóó vatte zij den strijd voor de waarheid op.

Welk een geloofsvertrouwen bezat deze vrouw. Toen zij de doodstijding van haar veel geliefden *Saint-Cyran* vernam, sprak ze slechts: *Dominus in Coelo*: „in den Hemel leeft onze Heer!” Toen zij in het laatst van haar leven, zwak en ziekelijk, haar meestgeliefde leerlinge moest afstaan, daar het aan *Port-Royal* verboden werd, „novices” aan te nemen, nam zij met een verscheurd hart aan het traliehek afscheid van het jonge meisje. Doch toen de hertogin de *Chevreuse* haar moed wilde inspreken, antwoordde zij: „Mevrouw, als er geen God meer is, dan zal ik den moed verliezen; maar zoolang God onze God zal wezen, zal ik op hem hopen.”

6 Augustus 1661 stierf zij. En zie, deze vrouw, die bijna het leven van een heilige had geleid, vreest voor den dood! Ja, zij wist, dat zij voor God als een schuldige zou staan. Zij wilde voortdurend alleen gelaten worden;

zij had zooveel met haar God te spreken. Eerst op het allerlaatste oogenblik verliet haar de angst.

Het klooster *Port-Royal* heeft juist honderd jaar na de hervorming door *la mère Angélique* bestaan. Toen werden de zusters op bevel van *Lodewijk XIV* uit elkaar gedreven. Zelfs daarmede was hij nog niet tevreden. De muren werden omvergerukt; zelfs de lijken werden opgegraven en weggevoerd.

Zoo meende *Lodewijk XIV*, de zonnekoning, die het hoofd aan heel Europa had durven bieden, dit eenvoudige klooster *Port-Royal* te moeten straffen. Wel een bewijs, hoe hij het vreesde. Kan er sterker getuigenis gegeven worden van de macht, die er van *Port-Royal* uitging?
C. A. K.

!) Een goedkope en toch nette uitgave van de *Pensées* is verschenen in de Edition Lutetia. Paris. Nelson.

IN 'T PARK.

Wat deed je ook op die bank in 't park, mijn oudje,
mijn arm, ziek bedelvrouwtje?

Wist je niet,
dat dáár geen plaatsje is voor arme menschen
als jij?

Op netgehouden kiezelpaden
trippelen damesvoetjes, nauw omsloten
door laarsjes met fijn lakwerk,

Bij het ruischen,
dat 't lauwe windje ontwaken doet in 't loover,
past 't ritslen van der rokken zijde, en parfums
geuren al haast als de gekweekte bloemen.

Wat deed je ook op die bank in 't park, mijn oudje,
mijn arm, ziek bedelvrouwtje?

'k Zag je wel!
Je zat, den rug gekromd, en knikte stil
de dames toe, die zonder wedergroete
voorbij je gingen.

Ach, ik deed als zij!....
Vergeef het mij; 'k was jong, en dom, en ijdel,
en trotsch op mijn nieuw kleed en op mijn hoed,
waarvan de rand boog onder 't wicht der veer.
Ik ging je stil voorbij; mijn oogen keken
naar alles... niet naar jou, terwijl je wist:
zij tracht te doen, of zij mij niet gezien heeft;
zij vindt me onwaard de kleine opmerkzaamheid
der groet.

Vergeef mij, arm, ziek bedelvrouwtje!
Mijn sleep, ruischend, veegde de kiezelsteentjes.
Toen zei je, haastig, of je zaagt begaan
een misdaad: „O, dat mooie, rijke kleed”.
Maar niet de minste nijd sprak uit je woorden.
Dáár steeg het roode bloed mij naar de wangen
en 't was me, alsof ik leed moest dragen om
mijn weeldeleven, voor geen mensch ten zegen.
Ja, 't was me, alsof ik moest verscheuren 't kleed,
het rijke, dat ik droeg, om jou ellende,
jou nood te dragen, arm, ziek bedelvrouwtje.

Vrij naar het Duitsch. PETER VAN ALSINGHA.